

P28 Protocol
Medicijnverstrekking en medisch handelen

Protocol medicijnverstrekking en medisch handelen

In dit protocol wordt verwezen naar de volgende documenten en formulieren van Stichting Kinderopvang Friesland:

- *Z1 Ziektebeleid van de organisatie*
  - *P4 Protocol Intake en opvang van kinderen met medische indicatie*
  - *P12 Protocol Ziekte en ongevallen*
  - *M8 Medicijnverstrekking: Aanvullende plaatsingsovereenkomst (bij opvang van kinderen met een medische indicatie, in te vullen bij de intake)*
  - *M9 Medicijnverstrekking op medische indicatie (behorende bij formulier M8, mede te ondertekenen door ouders)*
  - *M10 Medicijnverstrekking incidenteel (op verzoek van ouders)*
-

Pedagogisch medewerkers/gastouders (lees hierna medewerker) worden regelmatig geconfronteerd met kinderen die geneesmiddelen gebruiken. Ook krijgt het kinderdagverblijf/buitenschoolse opvang/gastouders (lees hierna opvang) regelmatig het verzoek van ouders om hun kinderen geneesmiddelen toe te dienen.

Een enkele keer wordt het uitvoeren van een medische handeling gevraagd, zoals het geven van sondevoeding, het toedienen van een zepil of het geven van een injectie. Met het oog op de gezondheid van de kinderen is het van groot belang dat medewerkers in dergelijke situaties zorgvuldig handelen.

Er zijn drie situaties te onderscheiden:

1. Het kind wordt ziek tijdens de opvang
2. Het verstrekken van geneesmiddelen op verzoek
3. Medische handelingen

1. Het kind wordt ziek tijdens de opvang

Een kind dat ziek is, is thuis het beste af. Een ziek kind kan op de opvang niet de aandacht krijgen die het nodig heeft zonder dat dit ten koste gaat van de gehele groep. Daarnaast dienen de medewerkers te voorkomen dat andere kinderen besmet raken in geval van een besmettelijke ziekte. De richtlijnen van de GGD worden door de medewerkers gehanteerd als uitgangspunt, maar de leidinggevende behoudt zich het recht voor om het advies van de huisarts of GGD niet over te nemen als dit in belang is van het kind of de gehele groep. De GGD kijkt naar het infectiegevaar. De opvang kijkt daarnaast ook naar de verzorgingsbehoefte van het kind.

Als een kind overdag ziek wordt, worden de ouders op de hoogte gebracht en verzocht het kind op te (laten) halen.

2. Het verstrekken van geneesmiddelen op verzoek

Kinderen krijgen soms geneesmiddelen of andere middelen (bijvoorbeeld zelfzorgmiddelen) voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook gedurende de tijd dat zij op de opvang zijn.

Stichting Kinderopvang Friesland maakt onderscheid tussen medicijnverstrekking van medicijnen die worden voorgeschreven door een arts en zelfzorgmiddelen. Medicijnen verstrekt door een arts zijn voorzien van een sticker van de apotheek met naam, adres en eventuele toevoeging ten aanzien van de dosering. Hierbij wordt gedacht aan bijvoorbeeld puffjes bij astma, antibiotica of zetpillen bij bijvoorbeeld toevallen. Onder zelfzorgmiddelen wordt verstaan medicijnen die vrij verkrijgbaar zijn zonder recept van een arts zoals bijvoorbeeld paracetamol en homeopathische middelen ten behoeve van pijnbestrijding, zalfjes en crèmes.

Stichting Kinderopvang Friesland verstrekt alleen op verzoek van ouders medicijnen indien deze door een arts zijn voorgeschreven. Wat betreft zelfzorgmiddelen wordt er alleen op verzoek van ouders paracetamol toegediend ten behoeve van pijnbestrijding, neusspray en homeopathische zalf of crème. Hiervoor wordt formulier M10 Medicijnverstrekking incidenteel ingevuld en ondertekend. Overige zelfzorgmiddelen worden op de opvang door medewerkers niet verstrekt.

Indien ouders medewerkers vragen geneesmiddelen op medische indicatie aan hun kind te geven, zal de ouders gevraagd worden om schriftelijk toestemming te geven (formulier M9 Medicijnverstrekking op medische indicatie). Meestal gaat het namelijk niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen, die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

In het autorisatieformulier medicijnverstrekking wordt schriftelijk vastgelegd:

- Om welke geneesmiddelen het gaat
- Hoe vaak deze gegeven moeten worden
- In welke hoeveelheden
- Op welke manier het geneesmiddel gebruikt moet worden
- De periode waarin de geneesmiddelen moeten worden verstrekt
- De wijze van bewaren en opbergen
- De wijze van controle op de vervaldatum

Door het zorgvuldig vastleggen van gegevens wordt duidelijk wat beide partijen van elkaar kunnen verwachten.

Wanneer het gaat om het verstrekken van geneesmiddelen gedurende een lange periode wordt regelmatig met de ouders overlegd over de ziekte en het daarbij behorende medicijngebruik tijdens de opvang. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

3. Medisch handelen

In uitzonderlijke gevallen zullen ouders aan de opvang vragen handelingen te verrichten die vallen onder "medisch handelen". Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding, het meten van de bloedsuikerspiegel bij suikerpatiënten door middel van een vingerprikje of het toedienen van een injectie. Normaal gesproken worden deze handelingen door de ouders zelf of door de thuiszorg tijdens de opvang uitgevoerd. In zeer uitzonderlijke gevallen, vooral als er sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op de medewerkers gedaan. In dat geval is P4 Protocol intake en opvang van kinderen met medische indicatie van kracht en wordt formulier M8 Medicijnverstrekking: Aanvullende plaatsingsovereenkomst door de ouders en de locatieverantwoordelijke ingevuld en ondertekend. Formulier M9 Medicijnverstrekking op medische indicatie wordt in dat geval voorgelegd aan de deskundige/arts, ingevuld en ondertekend. Hierin wordt vastgelegd welke medewerker door de deskundige/arts geïnstrueerd is voor de medicijnverstrekking en het medisch handelen. De directie of het bestuur van de stichting moet hiervoor toestemming geven.

Voor het hierboven genoemde medische handelen is er binnen de wetgeving een aparte regeling gemaakt.

De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (Wet BIG) regelt wie wat mag doen in de gezondheidszorg. De Wet BIG is bedoeld voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en geldt als zodanig niet voor personeel werkzaam in de kinderopvang. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen worden afgegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk, aan de hand waarvan ook een aantal regels te geven zijn voor de kinderopvang, als het gaat om in de Wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen – mogen alleen verricht worden door artsen. Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich ervan vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten. Voor verdere uitleg medisch handelen en wetgeving: document W1 Wet BIG in het documentenboek.

Bronnen

Protocol Medicijnverstrekking en medisch handelen op school – GGD Fryslân, Jeugdgezondheidszorg

Documentenboek Stichting Kinderopvang Friesland:

ZI Ziektebeleid van de organisatie

P4 Protocol Intake en opvang van kinderen met medische indicatie

P12 Protocol Ziekte en ongevallen

Formulierenboek Stichting Kinderopvang Friesland

M8 Medicijnverstrekking: Aanvullende plaatsingsovereenkomst

M9 Medicijnverstrekking op medische indicatie behorende bij M8

M10 Medicijnverstrekking incidenteel (paracetamol, neusspray en homeopathische zalf of crème)